

METROPOL

Už přes měsíc prožívá celá země nouzový stav a s ním i řadu restriktivních opatření vedoucí k zabránění nekontrolovatelnému šíření nového typu koronaviru. Liberecký kraj si ve statistikách vede velmi dobře. Jak pandemii vnímá a prožívá, na to jsme se zeptali hejtmána Martina Půty.

Martin Půta: Potěšila mě mobilizace lidí

■ Vzpomenete si ještě, co vám v souvislosti s prvním případem ohlášené nemoci COVID-19 v Česku proběhlo hlavou?

Od začátku jsem věřil, že zásah v naší zemi nebude tak velký, a to, co jsme sledovali před Vánoci v Číně, že se zavírají celá velká desetimilionová města, u nás takový průběh mít nebude. Ukazuje se však, jak málo jsme v téhle věci byli předvídat. V průběhu bitvy už jsou všichni generálové. Kdybychom informace měli, tak bychom samozřejmě v prosinci a v lednu už zaváděli celou řadu opatření, která by měla směřovat ke zpomalení nástupu a myslím, že i přesto, že to nikdo nečekal a nikdo nevěřil tomu, že se koronavirus rozšíří rychle do celého světa, tak jsme ta opatření udělali v České republice i my v kraji včas. U nás v regionu dokonce s předstihem. Byli jsme za to kritizováni a myslím, že to hodně pomohlo tomu, že nástup v České republice nebyl tak rychlý. Odborníci dneska mluví o tom, že jsme jeden z nejméně proočkováných národů na světě, tak to možná je další důvod toho, proč se tady zatím neopakuje, a věřím, že nebude opakovat, scénář z Itálie nebo ze Španělska.

■ Kdy jste aktivoval krizový štáb, jak často zasedal a platí to stále?

Ještě před svoláním krizového štábu a vyhlášením nouzového stavu jsme se scházeli jako epidemiologická krajská komise. Už zde jsme řešili řadu doporučení, přesvědčovali jsme třeba zaměstnance nemocnic a krajských úřadů, že jet o jarních prázdninách na lyže do Itálie nebo do Rakouska není úplně nejrozumnější. Chci po-

děkovat všem, kteří už tyto předběžné žádosti a prosby vyslyšeli. Ti, kteří je nevyšlyšeli, tak pochopili, že varování nebyla úplně vymyšlená. Poprvé zasedal Krizový štáb Libereckého kraje 12. března, v den, kdy byl vyhlášen nouzový stav. Já byl v tu dobu na dovolené v Beskydech, takže jsem i díky dobré spolupráci s panem hejtmánem Čunkem odsud odjel na otočku na krizový štáb. Ten pak zasedal každý pracovní den a o víkendech vždy alespoň jednou. Nyní rytmus rozvolňujeme a od příštího týdne se budeme scházet jenom v režimu pondělí, středa, pátek bez víkendu. K 17. dubnu zasedal krizový štáb pošestadvacáté. Úkolů na začátku bylo hodně a asi jedna z nejdůležitějších věcí pro fungování každého opatření je výměna informací, a ta probíhala dobře. Chci poděkovat jak Krajské hygienické stanici Libereckého kraje, tak policistům, hasičům, armádě, záchrance, zástupcům nemocnic a vlastně všem, kteří k tomu měli co říct. Rychlá dohoda na tom, jaká opatření budeme dělat a kdy a kdo to zařídí, je v krizové situaci důležitá.

■ Podle jakého scénáře od počátku pracujete?

Hodnotíme momentální nařízení vlády, vždy na začátku se zrekapitulují splněné úkoly, které byly naplánovány na předchozích jednáních. A samozřejmě jsme na začátku, kdy ten celý nouzový stav dostával nějaké parametry, řadu věcí dělali na základě vlastního uvážení. Třeba jsme asi jako první zavedli zákaz vycházení nebo vstup do veřejných prostor bez roušek a bez ochrany obličejů. Mezi prvními, mys-

lím, že společně s Prahou, jsme zrušili odbavování ve veřejné dopravě, tak aby byli chráněni řidiči a průvodčí, v době, kdy nebylo dostatek ochranných pomůcek. Snažili jsme se koordinovat všechny dobrovolníky, kteří začali šít roušky, když pochopili, že vláda nemá dostatek sil a dodavatelů na to, aby dodala roušky pro všechny občany. A myslím, že právě dobrovolníci, ale také starostové a starostky obcí, kteří to organizují na svém území, jsou ti, na které by se nemělo zapomenout, když se pravidelně děkuje, protože bez nich by zásobování obyvatel prostě vyřešené nebylo. Pan premiér a ministr zdravotnictví se chlubi tím, jak jsme nejlepší země s největším počtem roušek, takže by ale bylo důležité říci, že jsme sice země s největším počtem roušek, ale že se obyvatelé České republiky sami o ty roušky postarali. A to není zásluha vlády, ale ani kraje, my jsme to jenom podpořili.

■ Vlastní aktivitou na webu i sociálních sítích kraje jste dokázal zmobilizovat veřejnost v regionu. Kdo vám nejvíce pomáhal a pomáhá?

V tomto směru svoji roli nějak nepřeceňuji. Myslím, že celá řada spoluobčanů se prostě sama rozhodla, že něco podniknou, když viděli, že převážně v těch prvních dnech je zásobování ochrannými pomůckami nedostatečné, nefunguje. Že přes sliby v televizi je realita jiná a ochranné pomůcky prostě nejsou. Proto jsem již poděkoval dobrovolníkům. Chci samozřejmě poděkovat Technické univerzitě v Liberci a jejím vědcům, protože přišli s celou řadou nápadů, které se teď průběžně postupem času realizují. Díky nim jsme vyrobili už cca milion a půl nanofiltrů a 100 000 nanoroušek, které nám výrazně pomohly převážně v prvních dnech ve zdravotnictví a v tom následujícím období i v pobytových zařízeních sociálních služeb. Mohli jsme také zásobovat pracovníky v tzv. první linii, jako jsou zaměstnanci úřadů, členové krizových štábů, dobrovolníci i profesionální hasiči, policisty, zaměstnance obchodů, pošt. Nanofiltrů a nanoroušek mají samozřejmě větší míru ochrany než obyčejná plátěná ústenka. Myslím si, že nástup nemoci v kraji byl poměrně pozvolný a zvládnutý. Navíc se ukázalo, že v našem kraji máme velký potenciál v nápadech a šikovnosti podniků a jejich zaměstnanců. Chtěl bych proto poděkovat rovněž firmám, které nám na začátku vlastně „na dobré slovo“ poskytl

své technologie, prostory a zaměstnance, protože nápad technické univerzity vlastně vytvořil tovaru v těch dalších dvou týdnech a dnes díky Drylocku, Elmarcu a Nanomedicalu a celé řadě dalších společností vyrábíme ty nanofiltrů a nanoroušky, ale taky třeba ochranné štíty, které se tisknou třeba na 3D tiskárnách. Díky Severochemě jsme byli schopni již od třetího dne krize vyrábět desinfekční prostředky a zásobovat tak obce a všechny potřebné prostory.

■ Jaká je spolupráce s vládou a jednotlivými ministry?

Mám pocit, že situace se po tom prvním týdnu uklidnila. Jsem rád, že zhruba po dvou týdnech vznikl ústřední krizový štáb, který podle nouzového zákona má řídit všechny složky a organizovat záchranné práce. Myslím, že to bylo nakonec správné rozhodnutí. Možná bych uvítal, kdyby informace poskytované na tiskových brífincích po jednání vlády byly stručnější a více věcné. Jestli mi něco přijde, že se občas úplně nepovede, pak že jsou mezi prohlášeními členů vlády, třeba hlavního epidemiologa pana Prymuly rozpory a pro běžného občana je to potom nesrozumitelné. Například, když jeden člověk mluví o promofování a druhý člověk říká, že se promofovat nebude. Jedna strana říká, že děti půjdou do školy v květnu a druhá, že půjdou v září. A samozřejmě zprávy o tom, že hranice budou zavřené dva nebo tři roky či informace o tom, že se z krize budeme vzpamatovávat 8 let. Věřím, že předně jsou tyto věci podloženy nějakými analýzami, proto by bylo docela fajn, kdyby se všichni, kteří ma-

jí tu velkou moc a mluví v médiích k lidem, byli co nejvíc při zemi a snažili se nevytvářet paniku, ale spíš uklidňovat. A myslím, že občas mediální prohlášení předchází i některým rozhodnutím k mimořádným opatřením, která nařizuje vláda. Ve finále, a to hlavně na začátku, to probíhalo tak, že některý z ministrů něco řekl a my jsme do druhého dne čekali, co za těmi slovy bude konkrétně skryto. Co konkrétně bude v textu. Jedna konkrétní věc, která se nepovedla a mrzí mě to, bylo, že se onemocnění vozi z lyžařských zahraničních zájezdů. Tehdy vláda řekla, že půjdou všichni, kteří se vrací ze zájezdů z Itálie nebo Rakouska do povinné karantény, ale tu povinnou karanténu nařídila vlastně až za 24 hodin. Spousta lidí toho využila k tomu, že se vrátila na poslední chvíli domů a tvářila se, že nemají žádný problém. Já vím, že to pro ně bylo nepříjemné, těch 14 dní v karanténě. Na začátku to vypadalo jako strašně dlouhá doba, dneska po měsíci a půl, když to člověk hodnotí, tak je třeba vidět, že taková věc má fungovat jinak. Když se nařizuje karanténa v jednu hodinu, tak se má říct, že zpětně platí od 12:00 a kdo překročí hranice, do ní vlastně půjde, protože to pak neznemožňuje obcházení těch nařízení, která tu situaci spíš zhoršovala. S členy vlády máme pravidelné videokonference. Zařekl jsem se, že kritizovat jednotlivé kroky nebo ministry budu, až ta věc skončí a až proběhne nějaké vyhodnocení. Teď prostě jsme v nouzové situaci a je potřeba se soustředit na nelehká řešení.

pokračování na 2. straně

Technická univerzita Liberec je jedinečná

K iniciativě v boji proti nemoci COVID-19 se hned od počátku pandemie zapojili studenti a pedagogové Technické univerzity v Liberci. Spolupracovat začali i s Českým vysokým učením technickým v Praze a jejich společné dílo přináší ovoce.

3D tisk zahájil ofenzivu proti virové nákaze

Respirátory pro zdravotníky a záchranáře v první linii vytiskla TUL na speciální 3D tiskárně. Tím Technická univerzita Liberec zareagovala na výzvu z ČVUT. Rovněž koordinuje dobrovolníky, kteří tisknou filtry k celoobličejovým potápěčským maskám. Ty pak spolehlivě ochrání před viry. ČVUT zahájilo spolupráci s ministerstvem zdravotnictví na dodávku nových respirátorů nejvyšší třídy do fakultních nemocnic. Technická univerzita v Liberci se do této výzvy od kolegů z Prahy mohla zapojit, protože jako jedno z mála pracovišť v republice má nejmodernější 3D tiskárnu HP Jet Fusion 4200, která tiskne neporézní – hotový materiál nepropustí vodu ani viry. Jednou z výhod špičkového zařízení je také rychlost. „Technologie je unikátní v tom, že jednu vrstvu dokáže vytisknout za osm až devět vteřin. Jiným technologiím to trvá mnohem déle,“ nastínil Jiří Šafka z Laboratoře prototypových technologií Ústavu pro nanomateriály, pokročilé technologie a inovace (Cxi) a dodává, že díly z této tiskárny jsou svými vlastnostmi srovnatelné se vstříkovanými. První respirátory vytisklé naší uni-

verzitou na speciální 3D tiskárně Hewlett-Packard Jet Fusion 4200 míří ke zdravotníkům v první linii.

Na plné obrátky jedou i doma

Zatímco tiskárna Hewlett-Packard Jet Fusion 4200 v hodnotě osmi milionů korun je špičkové speciální zařízení, s 3D tiskem pomůcek pro zdravotníky nebo záchranáře nyní pomáhá celá řada lidí i v domácích podmínkách. Technická univerzita Liberec se totiž zapojila i do další výzvy ČVUT, jež vybízí dobrovolníky, aby pomáhali tisknout adaptéry pro filtry ke šnorchlovacím maskám řetězců ze sportovním vybavením Decathlon a Sportissimo. Tyto masky poskytují ochranu na ještě vyšší úrovni než respirátory, protože kryjí celý obličej. Za TUL tuto aktivitu rozjel před několika dny student fakulty mechatroniky, informatiky a mezinárodních studií (FM TUL) Pavel Šafař.

Od středy 25. března pracuje 25 tiskáren. „Z osmdesáti procent jde o lidi z univerzity, tiskne také průmyslovka a dobrovolníci z Liberecka a okolí. Hlásí se i lidé z firem, třeba i z Mladoboleslava. Zatím jsme vytiskli přibližně dvě stě adaptérů, další desítky jsou roztisknuty. Každý další den by se mohlo vytisknout asi sto padesát až dvě stě dalších adaptérů,“ informoval Lubomír Slavík z Ústavu mechatroniky a technické informatiky FM TUL. Ve vestibulu budovy rektorátu (IC, Studentská 2) je možné každý den vyzvednout materiál (PETG) a odevzdat výtisky od 9.00 do 10.00 a od 15.00 do 16.00 hodin. Dobrovolníci mohou výtisky mimo tyto hodiny odevzdat i na vrátnici budovy IC.

Ničí patogeny a nepustí kapénky

Technická univerzita Liberec se podílí na vývoji zcela nového typu roušek, které nepropustí aerosolové kapénky a zároveň aktivně ničí bakterie a viry. Třetí ochranu tvoří ještě vkládaný nanofiltr. Roušky už testují zdravotníci a záchranáři.

Roušky začali testovat také liberečtí záchranáři. Zkouší je i Jakub Reček z fakulty zdravotnických studií.

Komerční výzkum vysoce účinné antibakteriální roušky zadala naší univerzitě firma DORN System. Univerzita díky speciálnímu vybavení a odborníkům nejrůznějších odvětví testuje funkčnost a zlepšuje parametry. Na vývoji se podílí několik pracovišť naší univerzity. „Pracujeme už na několikátém prototypu roušky a vlastnosti se neustále zlepšují. Vývoj je velmi slibný. Chceme, aby nová rouška měla co nejvíc přidaných hodnot a aby byla vysoce funkční. Hodláme ji certifikovat. Předpokládáme i nějaký výstup ve formě patentu. Finále vidím tak za tři, čtyři měsíce,“ uvedla za firmu DORN System Šárka Mejcharová.

Teflon nepustí kapénky s viry

Kapka vody, která nese bakterie nebo viry, neupíje díky hydrofobní úpravě na bázi fluoroakrylového polymeru Teflon na povrchu roušky. Vnější látka obsahuje také antibakteriální vrstvu ve formě pyrrithionu zinku. Ta je i z vnitřní strany roušky. Tato povrchová modifikace bavlny dokáže ničit patogeny.

„V plazmové komoře testujeme ještě oxid měďnatý, který má rovněž antibakteriální vlastnosti. Pomocí magnetronového naprašování jej nanášíme na povrch bavlny. Antibakteriální vrstva roušky bakterie ničí. Ještě budeme zadávat antivirové testy. V plánu máme i další variantu

s nanočásticemi koloidního stříbra,“ řekl profesor Petr Louda, vedoucí Katedry materiálů Fakulty strojní TUL (FS). Laboratoř FS využívá při výzkumu také skenovací elektronový mikroskop. Zařízení v hodnotě dvaceti milionů korun má rozlišovací schopnost v jednotkách nanometru. „Pomocí skenovacího elektronového mikroskopu s možností lokální chemické mikroanalýzy sledujeme, zda a v jaké formě je antibakteriální účinná látka přítomna na povrchu materiálu. Také hodnotíme, jak reaguje na údržbu, jako je praní, sterilizace, žehlení,“ uvedl profesor Louda.

Vložený nanofiltr by neměl negativně ovlivňovat prodyšnost roušky. „Pokud by byla tlaková ztráta 100 až 120 Pascalů, rouška by nešla 'prodýchat'. Tahle rouška má samotná hodnotu 10 Pascalů, s nanofiltrem přibližně 60 Pascalů. S nanovložkou se sice o něco hůř dýchá, pořád je to ale dobré. Filtr se ale musí pravidelně měnit,“ přiblížil Petr Louda. Na vývoji ochranného prostředku se podílí také Fakulta zdravotnických studií TUL (FZS). V ostrém provozu roušku testují zdravotníci pracující na fakultě. Díky záchranáři Jakubu Rečkovi, jenž vyučuje i na FZS, dostali roušky i členové Zdravotnické záchrané služby Libereckého kraje ve Frýdlantě i v Liberci. „Byli bychom rádi, aby se brzy rouška dostávala ve větších počtech právě mezi zdravotníky, kteří jsou v nej-

větším ohrožení. Zpracovali jsme dotazník, v němž zdravotníci hodnotí vlastnosti roušky. Tento výstup pomůže vylepšit parametry roušky,“ uvedl Aleš Richter, prodávka FZS a dodal: „Roušku už testují například dentisté v Praze nebo lékaři Nemocnice Motol a dalších zdravotnických zařízení,“ zmínil profesor Richter. Jeden z prototypů roušky mimo jiné nosí i náměstek ministra zdravotnictví a epidemiolog Roman Prymula.

Firmy čekají v pořádku

Vědci také řeší další důležitou věc. Totiž, aby při sterilizaci u roušky nedocházelo k degradaci antibakteriálních a hydrofobních vlastností. Problematiku vhodně sterilizace nyní vědecký tým konzultuje s doktorem Leošem Navrátillem, Janem Břizou a Emilem Pavlíkem z Katedry zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva Fakulty biomedicínského inženýrství ČVUT v Praze. Zájem soukromých firem o tento typ roušek je značný už nyní, kdy ještě vývoj není u konce. „Roušky se zatím standardně koupit nedají. My jen zajišťujeme výrobu menšího množství roušek na testování. Velké nadnárodní firmy si už ale u nás zarezervovaly výrobu v řádu milionů kusů. Velký zájem čekáme i v Polsku a na Slovensku. Na výrobě spolupracuje konsorcium firem právě těchto tří států,“ doplnila za DORN System Šárka Mejcharová. Adam Pluhař

Pozdrav ze sálu libereckého oddělení ARO

Lékaři libereckého oddělení ARO s úspěchem testují respirátory vzniklé z původně dýchacích masek i upravené štíty. S těmito pomůckami mohou na sál nebo za pacienty díky inovacím našich vědců z Cxi.

Původně pouhé dýchací masky určené do hyperbarické komory se díky novým filtrovým nastavcům vytištěným na naší špičkové 3D tiskárně HP Jet Fusion 4200 proměnily v respirátory nejvyšší třídy.

I když mají lékaři na očích ještě speciální brýle, mohou přes tyto ochranné pomůcky pohodlně použít také štít. Na obličej dobře sedí a zdravotníka spolehlivě kryje díky úpravám provedenými vědci z Cxi. Ti totiž pozměnili design. Štít pak za po-

Lékař ARO liberecké nemocnice Jan Ferech testuje inovovaný štít a nový respirátor.

moci laseru a 3D tiskárny pro lékaře z ARO vyrobili. „Štít ve spojení s respirátorem a brýlemi funguje dobře, a to

je hlavní,“ zhodnotil lékař z oddělení ARO Krajské nemocnice v Liberci (KNL) Jan Ferech.

Zdroj: Technická univerzita Liberec

STRUČNĚ Z KRAJE

Policisté pro záchranáře

Důkladná ochrana zdravotnického personálu je nejdůležitějším úkolem v současné koronavirové pandemii. Nejvhodnější k tomuto účelu jsou respirátory nejvyšší kategorie FFP3. Pět set těchto ochranných pomůcek předala

Policie České republiky pracovníkům Zdravotnické záchrané služby Libereckého kraje. „Od našeho vedení jsme dostali pokyn, abychom shromáždili možná co nejvíce respirátorů FFP3. Nám pro výkon služby postačí respirátory nižších kategorií, popřípadě roušky,“ uvedl ředitel Krajského ředitelství policie Libereckého kraje Vladislav Husák.

Nadace SYNER

Podpisy darovacích smluv, zleva Martin Půta, Eva Syrovátková, Pavel Marek a Richard Lukáš.

Také Nadace SYNER se přidala k distribuci ochranných prostředků. Přes 100 000 jednorázových ústenek z netkané textilie získala od svého zřizovatele, firmy SYNER, aby je cíleně darovala těm nejpotřebnějším. Mezi příjemce pomoci patřila Krajská nemocnice Liberec, Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, Hospic sv. Zdislavy a také liberecký Krajský úřad, který ochranné pomůcky dále předal svým organizacím, a to domovům pro seniory a dětským domovům. „Nesmíme si vážit nasazení a práce lidí ve zdravotnictví a sociálních službách. Protože víme, že roušky jsou stále potřeba, chtěly jsme i tímto krokem vyjádřit uznání jak lidem v první linii, tak klientům a zdravotníkům v sociální péči,“ shodují se obě představitelky Nadace SYNER Eva Syrovátková a Iva Urbanová.

První rouškomat

Začal fungovat v OC Forum Liberec. Výtěžek z prodeje věnuje provozovatel rouškomatu, město Liberec, na nákup ochranných pomůcek proti koronaviru, dezinfekčních prostředků a dalšího potřebného vybavení.

Energetici nezůstali stranou

Také Nadace ČEZ se bleskově zapojila do pomoci v boji proti koronaviru. Podpořila celkem 651 projektů v hodnotě 30,7 milionu korun. V Libereckém kraji požádalo o pomoc 47 subjektů s celkovou částkou 1 811 540 korun. Jednalo se o nákup respirátorů pro zdravotníky, hasiče, policisty, textilní roušky pro pečovatelky v domovech pro seniory a nákup dezinfekce napříč celým regionem.

Studenti i pedagogové

S obdivuhodným nasazením se zapojili studenti i pedagogové středních škol v Libereckém kraji do boje s koronavirovou pandemií. Pomáhají coby dobrovolníci v terénu, vyrábí ochranné pomůcky, vymýšlejí nová řešení. K tomu všemu se stále ještě z dálky vyučuje. Pomáhají zajišťovat péči o seniory a zapojili se také do aktivit Českého červeného kříže.

Transparentní účet

Liberecký kraj zřídil transparentní účet veřejné sbírky. Za vybrané peníze pořídil dva izolační přístroje do laboratoře Krajské nemocnice Liberec, díky nim bylo možné navýšit počet testů na koronavirus. Do veřejné sbírky lze přispívat nadále. Číslo transparentního účtu:

LIBERECKÝ KRAJ SOBĚ!
1 277 277 277/0100
COVID-19

Šest nových sanitek

I přes plánovaná omezení a škrty v rozpočtu, které bude muset krajská rada z důvodu snížení daňových příjmů řešit, získá Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje od svého zřizovatele šest nových sanitek. Kraj na ně vyčlenil 25 186 000 korun. „Ochrana zdraví

občanů je pro mě absolutní prioritou a bez zdravotnické záchranné služby bychom velmi kulhali v záchraně lidských životů i zdraví obyvatel,“ komentoval náměstek hejtmana Přemysl Sobotka.

Jizerská padesátka pomohla

Do charitativní akce se zapojilo a startovně na příští Jizerskou padesátku poslalo přes 20 tisíc lidí. Peníze byly určeny pro lidi, kteří bojují s koronavirem v první linii – lékaři, zdravotníci, hygienici, členové bezpečnostních složek, prodavačky a další obětaví jedinci. Částka přesahující jeden milion korun pomohla Technické univerzitě Liberec, která pro ně vyrábí ochranné pomůcky.

Vysílají sanity nebo měří teplotu

Na snímku studenti FZS Václav Nocar a Kateřina Najmonová při práci v triážním stanu liberecké nemocnice.

Měří teplotu, vysílají odběrové sanity nebo pomáhají s chemickou očištěním zdravotníků. Desítky studentů Fakulty zdravotnických studií TUL (FZS) teď pracují v nemocnicích nebo na krajské záchraně.

Svoji pomoc nabídli dobrovolně a v době koronavirové nákazy jsou zahrnuti do ostrého provozu. Působí například v nemocnicích v Turnově, Liberci nebo Jablonci nad Nisou. Se stovkami lidí denně přijde do blízkého kontaktu i studentka 2. ročníku oboru záchranář Kateřina Najmonová. „Nákazy se nebojím. Máme ochranné pomůcky – štíty, obleky, rukavice – a dávají tu na nás opravdu pozor. Rodiče sice obavu měli, ale tuto práci mi nerozmlouvali, když jsem se rozhodla,“ říká Kateřina Najmonová. Spolu s dalšími spolužáky působí v triážním stanu liberecké nemocnice. Stojí u vstupu před budovou B u urgentního interního příjmu. Kontrolují se v něm lidé, co míří do areálu. Screening se vztahuje i na pacienty, kteří přijedou sanitou se zdravotní dopravní službou. Studenti sepiší s návštěvníky dotazník a termokamerou změří teplotu. Až když přichází prodávající kontrolou, dostane potvrzení a může vstoupit na správné oddělení.

Agentura spustila online poradenství

Liberecký kraj a Agentura regionálního rozvoje spol. s r.o. (ARR) nabízí poradenství v tíživých situacích, ve kterých se ocitli podnikatelé či zaměstnanci libereckého regionu v důsledku koronavirové krize.

Na webových stránkách <https://arr-nisa.cz/covid-19> se mohou občané dotázat odborníků na možnosti, jak zmírnit dopady krize na firmy či obchody, jak uchránit svoje vlastní podnikání nebo jak si poradit v aktuální tíživé životní situaci.

„Chtěl bych poděkovat Agentuře regionálního rozvoje, která přes velikonoční svátky zpracovala přehledné webové stránky. Odborníci zde rychle a zdarma poradí všem, kteří hledají řešení v době koronavirové krize nejen v oblasti podnikání,“ uvedl Michal Kříž, člen rady kraje pro resort hospodářského a regionálního rozvoje, evropských projektů a územního plánování.

Poradenství funguje denně online prostřednictvím formuláře, který je dostupný na <https://arr-nisa.cz/covid-19>.

Zároveň zde zájemci časem naleznou nejčastější dotazy včetně odpovědí a návodů nebo odkazy na důležité informace. (od dop.)

Konkrétní oblasti, na které lze směřovat dotazy:

1. Omezení podnikatelských projektů a provoz v důsledku aktuálních mimořádných opatření
2. Možnosti, které státní na zmírnění dopadů krize vytvořil
3. Řešení, jak uchránit své podnikání
4. Rady ohledně žádosti o podporu

Rekonstrukce krajských silnic pokračuje

Liberecký kraj | Most u Dubou a silnice mezi Podbozkovem a Cimbálem. To jsou dvě další dopravní stavby v kraji, na kterých se nyní pracuje.

V prvním případě má být hotovo nejpozději do konce srpna, v tom druhém bude silnice opět průjezdná od listopadu. Stavebních akcí je ale v plánu na letošek ještě celá řada. Rekonstrukce nevyhovujícího mostu na silnici II. třídy číslo 260 mezi Dubou a Tuhani na Českolipsku odstartovala. „Jde vlastně o úplné odstranění mostu, který je dlouhodobě v nevyhovujícím stavu. Nahradí jej zcela nový most,“ vysvětlil Jan Sviták, náměstek hejtmana pro resort dopravy, investic a veřejných zakázek.

Liberecký kraj vlastní celkem 650 mostů. Vysoký počet jejich rekonstrukcí a oprav v posledních letech se významně projevil na hodnocení stavu a v současné době má Liberecký kraj nejlepší stav mostů za dobu své existence.

Na Semilsku je v plném proudu dlouho očekávaná rekonstrukce silnice II. třídy mezi obcemi Podbozkov a Cimbál.

Stejně jako u mostu přes Dubou, i v tomto případě je celý úsek silnice až do konce října neprůjezdný.

Uvedenými akcemi ale ruch na dopravních stavbách v kraji zdaleka nekončí. Rada kraje vybrala zhotovitele dalších staveb, jimiž jsou rekonstrukce silnic III/28617 Mřičná, III/28745 Zbytky – Velké Hamry, III/2629 Častolovice, kde dojde i na opravu dvou propustků a silnice III/2882 a III/2884 Jílové u Držkova a Radčice. (od dop.)

Nominujte mistra tradiční rukodělné výroby

Liberecký kraj | Rukodělné tradice v moderní době drží při životě řemeslníci a drobní výrobci. Jejich snahu v zachování dávného odkazu předků oceňuje a od roku 2012 udílí titul Mistr tradiční rukodělné výroby Libereckého kraje.

„O jeho udělení rozhoduje Rada Libereckého kraje na základě doporučení výboru cestovního ruchu, památkové péče a kultury. Titul se uděluje výrobcí, respektive řemeslníkovi na dobu neurčitou,“ uvedl hejtman Libereckého kraje Martin Půta; právě jeho podpis nechybí na jmenovacím dekretu, který ocenění řemeslníci obdrží. Současně s dekretem získají ocenění řemeslníci i grafické logo jakožto marketingovou známku kvality. Mohou jej používat na svých výrob-

cích. „Ocenění je vyjádřením veřejného uznání a podpory osobám žijícím ve zdejších kraji, které se snaží udržet znalosti a dovednosti nutné pro provozování tradičních rukodělných technologií, účinně a kvalifikovaně je prezentují a předávají dalším generacím. Titul může být udělen výrobcům činným v oborech tradiční rukodělné výroby, které jsou ohroženy, či jim přímo hrozí zánik,“ doplnila radní pro resort kultury, památkové péče a cestovního ruchu Květa Vinklátová.

Dva řemeslníky pro tento rok nominovalo Muzeum Českého ráje v Turnově. Jsou jimi Jiřina Štrýnclová z Pěnčína, která vyrábí skleněné figurky a košíkář Patrik Budka z Dlouhého Mostu. Návrhy na udělení titulu se podávají písemnou formou Muzeu Českého ráje v Turnově

nejpozději do 30. října 2020 pro udělení v roce 2021. Součástí návrhu je obrazová dokumentace výrobků, případně jejich reprezentativní ukázka. Jednotlivé obory tradiční rukodělné výroby se vymezují podle základního materiálu, se kterým výrobce pracuje. Titul může být udělen pouze občanům České republiky s trvalým pobytem na území Libereckého kraje. Návrhy na udělení titulu mohou předkládat vědecké a odborné instituce, muzea, občanská sdružení, jiné neziskové a zájmové organizace, fyzické osoby, působící v daném oboru, orgány státní správy a samosprávy. Od roku 2012 obdrželo titul Mistr rukodělné výroby Libereckého kraje celkem 19 osob. (od dop.)

Připomeňme si důležitost vody na Den Země

Lidé po celém světě si 22. dubna připomínají Den Země, který poukazuje na důležitost ekologie a ochrany životního prostředí. Apeluje mimo jiné na to, aby si lidé vážili vody, protože se jedná o velice důležitou surovinu, bez které nedokážeme žít.

Voda tvoří 71 procent zemského povrchu

Voda je nezbytnou součástí lidské existence a najdete ji téměř všude. Tvoří totiž téměř tři čtvrtiny zemského povrchu, a i my samotní ji v sobě z velké části máme. Dospělé lidské tělo obsahuje 60–70 procent vody, u novorozenců to může být až 80 procent. Tato čísla dokazují, jak je pro nás tato surovina důležitá, a proto se o ní musíme starat a neplýtvat s ní. Neustálý přístup k pitné vodě ve světě stále není samozřejmostí.

Vodní kvíz

- 1** O kolik procent vody v těle musíte přijít, abyste začali cítit, že máte žízeň?
a) o 1 procento b) o 3 procenta c) o 5 procent
- 2** Jaká je průměrná denní spotřeba vody 1 osoby v České republice?
a) 66 litrů b) 91 litrů c) 125 litrů
- 3** O kolik kilometrů vodovodního a kanalizačního potrubí se vodohospodáři skupiny Severočeská voda starají?
a) 8 296 km b) 10 092 km c) 14 000 km

Správné odpovědi naleznete v pravém dolním rohu.

 Novinky o vodě naleznete na facebookovém profilu Severočeská voda.

V severních Čechách je vody dostatek

Na severu Čech mají obyvatelé vody dostatek. A to i přesto, že v loňském roce opět vzrostla spotřeba vody v ČR o 1,8 litru na osobu denně. Díky unikátnímu distribučnímu systému a vodním nádržím v Krušných, Lužických a Jizerských horách dokážou vodohospodáři region vodou zásobit, což by však místní obyvatelé neměli brát jako samozřejmost.

Víte, že...

- **třetina výdajů**, které svět vynaloží na produkci balené vody, by stačila na zaplacení projektů, které by zajistily dostupnost vody pro každého na Zemi? Pít kohoutkovou vodu má rozhodně smysl.
- ze standardního plaveckého bazénu se měsíčně vypaří až **3 000 litrů** vody?
- v keňském Nairobi platí obyvatelé za pitnou vodu **desetkrát více** než obyvatelé New Yorku?
- horká voda mrzne rychleji než studená? Vědci tuto skutečnost nazývají **Mpembův jev**.

Správné odpovědi: 1a, 2b, 3c

SEVEROČESKÁ VODA

Aranka Slavíková z Teplic reprezentovala Česko v Mumbai

Současný český design se počátkem března představil na týdnu módy pořádaném v Mumbai největším indickým vydavatelstvím Times Group pod názvem Bombay Times Fashion Week.

Módní kolekce předních českých návrhárek Beaty Rajské a Aranky Slavíkové zahájila 13. března třídní program přehlídek. Doplnil je příběh českého skla vyprávěný renomovanými českými sklářskými společnostmi, designéry a umělci na doprovodné reprezentativní výstavě ručně vyráběného dekorativního skla. Modely šatů českých návrhárek pro show, na kterou byla Česká republika přizvána jako partnerská země, byly ušity s využitím skleněných křišťálových komponentů. Do nádherných šatů vesměs inspirovaných hollywoodskými a světovými filmovými hvězdami, se oblékly nejen modelky, ale také vítězky soutěží krásy v Indii. Beata Rajská do Indie přivezla kolekci šatů nazvanou „Woman Icon 2020“ a poslední model její

přehlídky předvedla Adline Castelino, vítězka soutěže krásy LIVA Miss Diva Universe. Módní show Aranky Slavíkové z Teplic byla vytvořena ve spolupráci s Preciosou a její přehlídku uzavírala Shivani Jadhav, držitelka titulu Femina Miss Grand India. Českou módní přehlídku zahájil krátký videospot „Česko tvoří skvělí lidé“ a před každou další bylo v průběhu všech tří dnů současně promítáno video věnované krásám hlavního města Prahy. Závěr české módní přehlídky se stal příležitostí ke společnému poděkování přítomným hostům, k němuž byli přizváni velvyslanec Milan Hovorka a spolu s ním honorární konzulka České republiky v Mumbai paní Rashmi Jolly. Na závěr se konala tisková konference pro Bombay Times a další indická média. (od dop.)

Radost z jízdy

OBJEVUJTE.

BMW X1 JIŽ OD 8 999 Kč BEZ DPH MĚSÍČNĚ.

WWW.KOPECKY.CZ

Kombinovaná spotřeba v l/100 km 6,0-5,9. Emise CO₂ v g/km 139-136. Tato nabídka operativního leasingu je kalkulována na vůz BMW X1 sDrive 18i s JOY paketem (musí obsahovat automatickou převodovku a parkovací senzory, zbytek výbavy dle přání klienta, pořizovací cena vozu 800 700 Kč vč. DPH) za podmínek 0% akontace, 48 měsíců, 15 000 km/rok, obsahuje povinné ručení, havarijní pojištění, GAP, pojištění skel a balíček servisních služeb BMW Service Inclusive obsahující servisní prohlídky po dobu 5 let nebo do najetí 100 000 km. Splátka s DPH činí 10 888 Kč. Nabídka je určena pro plátce DPH. Kalkulace pro neplátce bude zpracována na požádání. Nabídka platí do odvolání. Služby BMW Financial Services v České republice jsou nabízeny prostřednictvím UniCredit Leasing CZ, a.s., a UniCredit Fleet Management, s.r.o.

KOPECKÝ AUTO s.r.o.,
Přístavní 837/85
400 07 Ústí nad Labem
tel. 475 201 527

Méně známá místa v Libereckém kraji

Otázka pro Květu Vinklátovou, členku Rady Libereckého kraje pro řízení rezortu kultury, památkové péče a cestovního ruchu: Dostatek pohybu venku nám teď citelně chybí. Jaké možnosti pobytu v přírodě na méně známých místech regionu byste doporučila občanům po skončení nouzových opatření?

Pro tento okamžik bych doporučila, aby se lidé vydávali na vycházky tam, kde se nedá předpokládat větší koncentrace lidí. Mimo značené turistické trasy. Nemusíme vždy dojít na nějaké atraktivní místo. Stačí si vyjít jen tak po polní či lesní cestě, kterou nebudete v mapách. A nikoho tam nepotkáte. Sama jsem teď takových výletů podnikla několik. A rozhodně se nedá říct, že by to byla nuda. Až se situace uklidní, mohou místní i návštěvníci Libereckého kraje objevit další místa, která nejsou tolik navštěvovaná.

Doporučená místa v okrese Liberec:

Pro mne má velký půvab **Podještědí**. Když přejedete z Liberce Ještědský hřbet, otevře se před vámi úplně jiná krajina, než ta drsná severská. Podještědská krajina je měkká, je tu spousta

Frýdlantsko

otevřených luk, polních a lesních cest, po kterých nachodíte či na kole najedete spoustu kilometrů. Podobně to mám také s **Frýdlantskem**.

Doporučené místo v okrese Jablonec:

Čertovy skály, které najdete po cestě z rozhledny **Černá Studnice** do sedla

v Beranech. Je to místo jak pro pěkný výlet, tak také pro ty, jejichž koníčkem je horolezectví. Pověst říká, že tyto kameny upustil čert po cestě z Frýdlantu. Odtud také jejich název.

Doporučená místa v okrese Česká Lípa:

Ledová jeskyně Naděje, severně od Cvikova. Přírodní památka, která má nejbohatší krápníkovou výzdobu na jaře,

Ledová jeskyně

v období tání sněhu. Jeskyně je veřejnosti uzavřena s ohledem na možný sesuv balvanů. I přesto jde o krásnou vycházku.

Sloup v Čechách, plný krásných lidových staveb. Malá obec s velkým

množstvím zajímavostí. Skalní hrad Sloup je z dálky viditelný, usazený na 30 metrů vysoké a 100 metrů dlouhé skále, ve které je vytesán kostel s věží. V obci najdeme také zámek vybudovaný rodem Kinských, který navštívil dokonce v roce 1779 císař Josef II. Ve Sloupu návštěvníci najdou také Samuelovu jeskyni, kterou vyhloubil v roce 1718 Samuel Görner. Žil tam potěl jako poustevník.

Doporučená místa v okrese Semily:

Lomnice nad Popelkou - Smetanova vyhlídka (580 m. n. m.). Jméno nese po Bedřichu Smetanovi, který navštívil Lomnici v roce 1871. Z vyhlídky je v případě dobrého počasí vidět **Hrubou Skálu**, **Vyskeř** a **Klokočské skály**. Při dobrém počasí také hřebeny Krkonoš a Ještěd.

Připravila: Redakce Metropolu, foto: archiv LK

Kamenického stezka

Podještědí

AUTOPŮJČOVNA - CAR RENTAL - AUTOVERMIETUNG

Ústí nad Labem

Pekařská 228/10
400 07 Ústí nad Labem

Volejte **NONSTOP**

+420 **601 011 600**

+420 **601 368 448**

autopujcovna@patzeltauto.cz

PATZELTAUTO
Pronájem osobních, užitkových a vícemístných vozů

Mělník

Blaatecká 334
276 01 Mělník

Volejte **NONSTOP**

+420 **602 376 900**

autopujcovnamelnik@patzeltauto.cz

www.patzeltauto.cz